

הלכות שבת סימן שמה

הרמב"ם ט"ז אמה *ומתקצרים (כה) בקצתן ואין בהם ט"ז אמה, יש אומרים שאם ארך לארך רשות הרבים הרי הם רשות הרבים: ט' כמבואר הרמב"ם (ט) (כו) *י"ג אמות ושלש *ושני ראשיהם מפלשים לרשות הרבים שהוא רחב ט"ז, (כו) *יש אומרים שהוא רשות הרבים: י' לכל דבר שהוא ברשות הרבים, אם אינו גבוה (שלשה) טפחים, (כח) אפלו הם קוצים או צואה שאין רבים דורסין עליהם, חשבים כקרקע והי רשות הרבים; (כט) ואם הוא גבוה שלשה, ומשלשה עד תשעה ולא

כ' הוא"ש פסק קמא דערוכין פ"ט ש"י ל' שבת ד'

באר היטב

(יג) *י"ג. כמו שמצינו בפסי בראות, עין ט"ז:

משנה ברורה

והרמב"ם: א' ח (כה) בקצתן וכו'. טעות סופר, וצריך לומר (כו) "בקצתן או שאין בקו ט"ז אמה ונאמן לארך רשות הרבים, יש אומרים שהם רשות הרבים". ובאר הרמב"ם, הוא, דמתחלה כתב לענין מבו שמתקצר במקצתו, (כז) ואחר כך הוסיף עוד, דאפלו אם אין בכל משך המבוי ט"ז אמה, מקל מקום כיון שארכו לארך רשות הרבים ומפלו לו רבדים (כח) בוקעים בו, הרי הוא מחלק ממנו. וענין בבאר הלכה. ומדלא פרש המחבר שעורא, משמע (כט) דאפלו אם המבוי קצר הרבה ואין מתיק אפלו י"ג אמה, גם כן הרי רשות הרבים²⁶ לדעה זו: ט' (כו) *י"ג אמות ושלש, סבירא להו דבשעור זה (ל) גם כן ניהא תשמיתא לרבים קצת, ומנהי קשעני ראשיה מפלשין לרשות הרבים שיתחשב גם מקום זה לרשות הרבים. וענין באור הלכה: (כז) יש אומרים שהוא רשות הרבים. דכיון דרשות הרבים גמורה יש בשני ראשיה, (ל) ובקועין בה רבים ומחלקין מרשות הרבים לרשות הרבים דרך המבוי, נמצא דהו תשמית דרבים גם כן המבוי ותשוב לרשות הרבים עצמה. והא דמבאר לקמן בסימן שסד דמבוי המפלו בשני ראשיה לרשות הרבים אין דינו כרשות הרבים, מורי קשאין רחב י"ג אמה, או דמורי קשהמבוי מפלו משני צדדין (ל) לרחב רשות הרבים דאין רבים בוקעין בו, דמי שרוצה לבגס מרשות הרבים למבוי הוא צריך לעקם דרכו, וכאן מורי קשהמבוי הולך לאורך רשות הרבים, והולכין דרך מבוי זו להקרא לרשות הרבים האחר שקנגדו²⁷, ולכן יש שם רשות הרבים גם על המבוי: י' (כח) אפלו הם קוצים וכו'. דכל פחות משלשה, קמא לן דאינה חולקת רשות ושלשה וקבל לגבי רשות הרבים: על המבוי: י' (כח) ואם הוא גבוה שלשה וכו'. דאז אין רבים וכולין לרוב עליו מצד גבוהו, נפקא מכלל רשות הרבים, ולכלל רשות הרבים לא בא עד גבה עשרה טפחים, ונתנו עליה חכמים שם פרמלית שהוא רשות

באר הלכה
וכן פתחו חמייאדם בכלל מט עטרי יג והביט מאיר בסימן שסד, עין שם. ודע עוד, דאף שיטת רש"י נזיל פוסק דבעין ששים רבוא, יש לעין בזה סבירא לדעת, דיש מן הפוסקים שקטרו דבר זה בפשוטו ויש מן הראשונים שהסבירו לדבריו באופן אחר, ואעתיק את לשון המשך, וכן לשון הרמב"ם בערוכין י"ט: רש"י ז"ל אינו מצריך שהתלשבו בעיר ששים רבוא אלא שישנו בה ששים, אלא הרמב"ם והגרונות שהם פתוחים למקומות הרבה ורגילין בה סותרים וכיצא בהם; ונדע, שאף וירושלים לא היה בה ששים רבוא תדיר, ואף על פי כן יש לה משום רשות הרבים אלא דלוחמיה נעלות פלילה, ומעתה כל שבתחלמה נתשבה כפרים ושוקים גדולים להיות רובלת העמים, זו היא של רבים, עד כאן לשונו. וענין זה כתב גם כן הרמב"ם, והביאו השלטינגבורם פסק קמא דערוכין, וזה לשונו: מבואר של פרטים המפלשין חוץ לעיר מצד זה ומצד זה ורחבין ט"ז אמה והן מעבר לששים רבוא נדרך הכפרים שכל באי עולם עוברין שם, הרי הפלואות הללו רשות הרבים גמורה, עד כאן לשונו. והנה הרמב"ם ז"ל בחדושו על ערוכין הקשה גם כן על ב"ה רש"י בעלי שיטה זו, וזה לשונו: דמקאמרינן מדרך בזמן שהיו ישראל שם הרי רשות הרבים ובזמן שהיו פרמלית, מכלל דעיר ואסטרטגיות אף על פי שאין בהם ששים רבוא הוה רשות הרבים, כיון שהרבים כבשין וביי אדם עוברין בהם, דשעמא דמדבר ששים שאין שם דרך כבושה ולא מכנגת ליהן בה לשום מקום ודמי לכקשה שהיא רשות הרבים הניחיד לשבת, ורש"י עצמו כתב שם: מדבר בזמן שהיו אין מקום הלוך לרבים, והולכי מדברות לא שכיחי, ומנה, ודרבים וצרות דשכיחי, אף על גב דלא הוה תפן ששים רבוא; ושם דעת הראשונים לומר, שהאסטרטגיא שהיא כבושה חוץ לעירות והולכים ממנה לעיר ומדבריה למדינה עד סוף קה העולם, אין מדקדקין בה בערוכין עליה ששים רבוא דהא דכלי עלמא היא, אבל חתוך העיר אין שם רשות הרבים כלא ששים רבוא, דסתמי דרגלי מדבר ונסים שם דלבעתא גם זה אינו מתיר וכו', וסוף דבר אין לנו אלא מה שמדבר בפלמור י"ו אמה ומפלו משך ראשין וכו'. והוה לשון חדושי הר"ן בשם הרא"ש על מה שאמר בגמרא דאין בזמן שהיו ישראל שרייין במדבר וכו', כתב שם בפרוץ השני דאפשר לומר דבאותו זמן אפלו שאר מדברות שהיו להם דרך לשם לאותו מדבר הוה רשות הרבים, דאף על גב דפרש רש"י ופ"ה דלא הוה רשות הרבים אלא של ששים רבוא, לאו דבעינן ששים רבוא, אלא שיש כאן דרך לששים רבוא, לומר, שיהא רגילין ליהן שם אנשים רבים תדיר בששים רבוא, וכאן פסקו, עד כאן לשונו. ונדע, דבדבריו מתירין לשיטה זו, אפאי אמרו בגמרא לענין מוקשש דבעינן ד' אמות ברשות הרבים הנה, הרי נבדאי לא עשה המלאכה בפסוקים כפי כל רק רחוק מן הפתחה, מדכתבי "ובמקצת", ובנדאי לא היה שם הששים רבוא וישראל, אכן לפי מה שכתב הרא"ש ניהא: * ומתקצרים בקצתן וכו'. עין משנה ברורה במה שכתבנו דאפלו אם אין בכל משך המבוי וכו'. דין זה נובע מפגיד משנה בשם הרמב"ם בצבוחת הקדש, ולא הנכיר כאן שיהא מפלו משני צדדי לרשות הרבים, משמע לכתחילה דאפלו אם רק מצד אחד מפלו רשות הרבים גם כן שם רשות הרבים עליה, כיון שנמשך לאורך רשות הרבים הרי הוא כחלק ממנו, אבל מדברי התוספות והרשב"א בחדושו ושאר פוסקים שהביאו בשם ר"י משמע דלא הוה רשות הרבים אלא אם כן המבוי מפלו משני צדדים לרשות הרבים, וכן העתיק המחבר בסעיף ט: * *י"ג אמות ושלש, דע, דעקר סעיף זה בכלל בזה דלעיל בסעיף ת, וחלקו המחבר, משום דסעיף ח הוא לשון הפגיד משנה בשם הרשב"א בצבוחת הקדש, וסעיף זה הוא לשון הרא"ש בשם ר"י, ובמקום פליגי אהר"י, דלדעה ראשונה הוה רשות הרבים אפלו פחות מ"ג ונגם בחדושי הרשב"א והרמב"ם ותפאירי משמע להקרא פן, ולדעה זו דהרא"ש משמע דרוקא ב"ג, וכן כתב הג"א דחולקים אהר"י, ולכלל קצת על המחבר דלא כתב בסעיף אחר ובלשון אחר ובלשון אחר. ויש מהאחרונים שרוצים להשוות הפסעים ואומרים דאם יש י"ג אמות ושלש משני צדדים המפלו הולך לרחב רשות הרבים [עין בתוספת שבת ופר' מגידים], והצט"ע לדרביהם, דברא"ש וטור בסימן שסד לא הנכירו דרוקא קשהמבוי הולך לאורך רשות הרבים, אבל באמת כיון דהביאו זה ברא"ש וטור בשם ר"י, ומבאר בחדושי הרשב"א בהקדא בשם ר"י דרוקא קשהמבוי הולך לאורך רשות הרבים, הא לאו הכי לא מהני אף קשיש י"ג אמות ושלש, וכן בפאירי וחדושי הרשב"א בשם התוספות גם כן מבאר בהקדא פן, וכן כתבו בתוספות שלנו ונכתב: דיעו בתוספות שלנו ח' ר"י, אס"כ סתמא כפרושו, דאף להרא"ש דרוקא קשהמבוי הולך לאורך רשות הרבים: * ושני ראשיהן מפלשין לרשות הרבים. ולפי מה שכתבנו בסעיף ו במשנה ברורה דורכים העוברים מעיר לעיר הוה רשות הרבים, אס"כ הוה הדין אם המבוי פלה לארכו לשער העיר מזה ומזה הוה גם כן רשות הרבים, דאף קשהמבוי עצמו אין בו שער רשות הרבים, כיון שפלה לארכו להרבים שיש עליהם שם רשות הרבים ובקועין רבים דרך המבוי מזה לזה, הוה רשות הרבים, וכן כתב בהגהת אשר"י פסק קמא דערוכין, עין שם: * יש אומרים שהוא רשות הרבים, כתבו בלשון ויש אומרים, משום דלדעת רש"י והרמב"ם אפשר דאף בכהאי גוונא לא הוה רשות הרבים²⁸.

שער הציור

(כו) הגר"א: (ס) פן הוא לפי מה שהגיה הגר"א, וכן במאמר מרדכי כתב להקרא דכן הוא דעת הרשב"א שהוא כתב הפגיד: (כז) פן מוכח בפוסקים: (כט) הגר"א²⁹, ומציאתי פן להקרא בחדושי הרשב"א על ערוכין והרמב"ם שם בפר ו והמאירי בשבת, דאפלו אם הוא רחב רק עשר אמה גם כן רשות הרבים הוא כיון שארכו לאורך רשות הרבים, וכן כתב בהגהת אשר"י פסק קמא דערוכין, אלא שהם פרשו בדבריהן, כששני ראשי המבוי מפלו לרשות הרבים ועוברין דרך שם מזה לזה: (ל) לכושי: (לא) הגר"א בשם התוספות, וכן כתב הרא"ש: (לב) עין באור הלכה:

(כו) הגר"א: (ס) פן הוא לפי מה שהגיה הגר"א, וכן במאמר מרדכי כתב להקרא דכן הוא דעת הרשב"א שהוא כתב הפגיד: (כז) פן מוכח בפוסקים: (כט) הגר"א²⁹, ומציאתי פן להקרא בחדושי הרשב"א על ערוכין והרמב"ם שם בפר ו והמאירי בשבת, דאפלו אם הוא רחב רק עשר אמה גם כן רשות הרבים הוא כיון שארכו לאורך רשות הרבים, וכן כתב בהגהת אשר"י פסק קמא דערוכין, אלא שהם פרשו בדבריהן, כששני ראשי המבוי מפלו לרשות הרבים ועוברין דרך שם מזה לזה: (ל) לכושי: (לא) הגר"א בשם התוספות, וכן כתב הרא"ש: (לב) עין באור הלכה:

הלכות שפת סימן שמה

ביאורים ומוספים

[משנב ס"ק לב]

אָבֵל יוֹתֵר מִתְּשֻׁעָה לֹא הָיָה לְשׁוֹתֵי הַרְבֵּים³⁰.

34 ואף שתחת הכלי המקום מקורה, ורשות הרבים שהיא מקורה דינה ככרמלית [כמבואר בשו"ע לעיל סי'ז], יש לומר שקירוי שהוא פחות מד' טפחים אינו מפיקע שם רשות הרבים [כמבואר לקמן סי' שמו ס"ק כז], ואם כן מדובר שרוב הכלי הוא ד' על ד' טפחים בדיוק, ועובי העמוד ממעט את המקום המקורה. [וראה מה שכתבנו להלן (ס"ק נז), שיש הסוברים שקירוי ארעי אינו מבטל שם רשות הרבים מתחתיו, ולדבריהם אין צריך לומר שרוב הכלי הוא ד' על ד' טפחים בדיוק. ויש לעיין לדעת החו"א שהבאנו שם]. דעת הראב"ד (על הרמב"ם פ"ד מהל' שבת ה"ז), שאם חלק מרשות הרבים מקורה ובני רשות הרבים בוקעים שם, הריהו נחשב לרשות הרבים, כיון שבטל הוא לרשות הרבים שלפניו ושלאחוריו.

[שעה"צ ס"ק לו]

[הַרְשֵׁב"א³¹].

[משנב ס"ק טז]

מִקְלַת מִקְוֵה הַכֵּלִי הוּא לְשׁוֹתֵי הַיְדִיד³⁵.

35 ואם תחתית הכלי אינה שלימה והעמוד שבה מרובה, הסתפק החו"א (או"ח סי' סח ס"ק יד) האם הכלי נחשב רשות היחיד. וכן באופן שדפנות הכלי אינן מחוברות אל הכלי אלא יש חלל ביניהן בתחתית הכלי. וסיים שם, שאם חסר בתחתית הכלי פחות מג' טפחים דאי שנחשב כסתום, מדין לבד. [ויש להעיר שבסי' סב ס"ק יב גבי בור וחוליתו כתב החו"א בשם הירושלמי וכן נקט להלכה, שעומד מרובה מועיל להשלים שיעור קרקע, אולם בסי' צו ס"ק יג הנדון הוא בכלי שמונח באויר, ובוה הסתפק החו"א האם מועיל עומד מרובה להשלים הקרקע].

[משנב ס"ק מו]

דְּלִמְטָה מְשַׁלְּשָׁה, אֶפְלוּ הֵם חֲבִים אֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה חֲשָׁבִים קִרְקַע לְשׁוֹתֵי הַרְבֵּים³⁶.

36 וצורת החור המדובר כאן, ביאר החו"א (או"ח סי' צו ס"ק יג) שהכותל הוא רחב מלמטה ומעל החלק הרחב יש שקע בכותל, ושקע זה אין לו מחיצות מן הצדדים אלא הוא מהלך לאורך כל הכותל [וכתב שצ"ע על הפוסקים שסתמו בוה]. וביאר, שאם היו לו מחיצות מן הצדדים היה שקע זה רה"י מן התורה וכרמלית מדרבנן [ובהערות לשונה הלכות לסל"ח כתב שאם השקע אינו גבוה י' לא יתכן שיהיה רה"י]. עוד יש להעיר על דברי הגר"א שהובא בביה"ל (סי' שמו ס"ג ד"ה הדין) שכתב שאסקופה הפתוחה לרה"י ואינה רחבה ד' טפחים דינה כמקום פטור, כיון שמוקפת מחיצות ואף על פי שקרקעה שוה לרה"י. וקשה שכאן מבואר גבי חורי רה"י שבאופן שמתחילים בתוך ג"ט הסמוכין לקרקע דינם כרה"י. אולם לדברי החו"א אתי שפיר, כיון שכאן מדובר בחורים שאין להם מחיצות מן הצדדים, וראה בחו"א (שם) שציין לדברי הגר"א הללו.

30 ואדם העומד ברשות הרבים וגובהו י' טפחים או יותר, הביאו המשגיב לקמן (סי' שמו ס"ק ח) והחו"א (או"ח סי' סב ס"ק יט) שנחלקו הראשונים אם המניח עליו נחשב כמניח על גבי מקום פטור, או כמניח ברשות הרבים. שיטת הרשב"א (שבת ה, א ד"ה ומסתברא) שנחשב כמקום פטור, ובתוס' שם (קב, א ד"ה והוציא) משמע שנחשב כרשות הרבים, משום שהאדם בטל למקום שבו הוא נמצא.

31 ולקמן (סי' שסא ס"ק ח) כתב בשם הגר"א, שדעת הרשב"א שמתשעה עד עשרה נחשב לרשות הרבים, וסותר למה שהביא כאן שלדעת הרשב"א רק אם גובה העמוד תשעה טפחים מצומצמים הריהו נחשב רשות הרבים, [וכן מפורש בעבודת הקודש (ש"ג ס"א) שרק בט' טפחים מצומצמים הוי רה"י].

[משנב ס"ק מג]

יְעַלְפֵן הַזֹּרֵק בְּרִשׁוֹתֵי הַרְבֵּים דְּבִלְהָ שְׁמֵנָה וְנִדְבַק בְּפִתְלֵי, לְמִטָּה מְעַשֶּׂה חֲבִים³².

32 ואף שאין חייבים על הוצאה אלא כשההנחה היא על גבי מקום שרוחבו ד' על ד' טפחים [כמבואר בגמרא (שבת ד, א) וכן פסק השו"ע לקמן סי' שמו ס"א ובמשנב"ש שם ס"ק ה], תירצו התוס' (שבת ז, א ד"ה וטח) בשם ר"ת, שכאן נחשב שהניחו על גבי מקום ד', כיון שהכותל שנדבקה בו יש בו ד' טפחים. והביאו בשם הריב"א שתירץ, שכיון שהדבילה רואה את פני הקרקע, הריהי נחשבת כמנוחת על גבי קרקע. והנפקא מינה בין התירוצים כשאין בכותל שיעור ד' על ד' טפחים.

[שעה"צ ס"ק מז]

[דְּלִמְטָה יִפֵּל עַל הָאֶרֶץ³³].

33 לכאורה כוונתו, שחוששים שמא כשיפול על הארץ יבא לקחתו ויטלטלו ד' אמות ברשות הרבים, אבל לעצם הנפילה אין לחוש, וכן מבואר בשו"ע לקמן (סי' שג ס"א, ומשגיב שם ס"ק ד). אמנם יש לומר, שכוונתו שהאיסור בוה הוא גם כשאין חשש שמא יבוא לקחתו, ומשום שעלול ליפול לרשות הרבים, וכמו שכתב במשנב"ש לקמן (סי' שג ס"ק יב) לגבי אשפה, שיש מקרים שחוששים לזה [ושם הרי אין חשש שמא יבוא לקחתו, כמבואר ברמ"א שם].

[משנב ס"ק מז]

אֶף-עַל-גַּב שְׂמַחְמִיָּה לְשׁוֹתֵי הַרְבֵּים³⁴.

הלכות שבת סימן שמה

קצח

באר הגולה

מ שם ח' ג נרבים
כפוק יר ס הרא"ש
שם, וכן פסק השו"ע
ע שם נאמרו ד'
פ שם וקראו וכן
פכת הרא"ש שם
צ משנה שם ק'
ובקראו ו' פפרשו
רש"י שם ק שם ד'
ויקרא

תשעה בכלל, אם הוא רחב ארבעה על ארבעה הוי פרמלית, (ל) ואם אינו רחב ארבעה על ארבעה הוי מקום פטור. **י** ואם הוא גבוה (לא) תשעה טפחים (לב) למצמצמים (י) (לג) ורבים מכתפים עליו, הוי רשות הרבים (לד) אפלו אינו רחב ארבעה. **י** ויש מי שאומר (לה) שהוא הדין לגבוה מתשעה ועד עשרה ורבים מכתפים עליו, (לו) הוי רשות הרבים אפלו אינו רחב ארבעה. **י** ומעשרה ולמעלה, (לז) אם הוא רחב ארבעה הוי רשות הניחיד, ואם לאו הוי מקום פטור אפלו יש בו מקום (לח) פדי לחק להשלימו לארבעה: **יא** גמא ברשות הרבים, אם (לט) אינה עמקה שלש הוי רשות הרבים; משלש (מ) עד עשרה, אם רחבה ארבעה הוי פרמלית, ואם לאו הוי מקום פטור; ואם היא (מא) עמקה עשרה הוי (יב) רשות הניחיד, והוא (מב) שתהא רחבה ארבעה: **יב** רשות הרבים אינה תופסת (מג) אלא עד עשרה, אכל למעלה מעשרה (מד) הוי מקום פטור: **יג** פחורים שבכתלים (מה) כלפי רשות הרבים, אם הם גבוהים (מו) למעלה משלשה אינם ברשות הרבים, אלא נדונים

באר היטב

(י) ורבים. אכל קשאין מכתפים עליו, אע"ג דראוי לכתף עליו, לא הוי ר"ה, ב"י: (יא) רה"י. ואפלו היא מלאה מים, והיה דברים שאדם מסתפל ורואה בתוכה ונראין המחיצות, אכל מלאה פרות אינן

משנה ברורה

לעצמו, ואסור להוציא ממנו לרשות הניחיד ולרשות הרבים: (ל) ואם אינו רחב ארבעה על ארבעה. ואפלו אם ארבע ויותר מארבעה טפחים, (נ) לא מצרפין זה לרחקה, ולא נחשבת רשות לעצמו אלא אם כן יש בו ארבעה טפחים בארץ וארבעה ברחב: (לא) תשעה טפחים. דבשעור זה דרך בני אדם ברשות הרבים לכתף עליו, (לד) דאינו לא גבוה ולא נמוך, אכל בפחות מתשעה, שאינו ראוי לכתף עליו, לא מהני לשהיה רשות הרבים אפלו אם רבים מכתפין עליו [ושב"א]: (לב) למצמצמים. אכל יותר מתשעה לא הוי רשות הרבים³⁰ (לג) אפלו רחב ארבעה על ארבעה: (לג) ורבים מכתפין עליו. אכל קשאין מכתפין עליו, (לו) ארבע-גב דראוי לכתף עליו, לא הוי רשות הרבים (לז) ואפלו רחב ארבעה: (לד) אפלו אינו רחב ארבעה. דאף-על-גב דבעלמא לא הוי מקום חשוב בפחות מארבעה, (למ) קאן דרך רבים לכתף עליו, אף בפחות מארבעה משני לה רשות הרבים: (לה) שהוא הדין לגבוה מתשעה וכו'. הוא דעת השו"ע, דסבירא לה דהא דאמרינן בגמרא 'עמוד תשעה' הוא כא נק לאפוקי פחות מתשעה לא הוי רשות הרבים, אכל יותר מתשעה, אינו הכי-רמי דהויא רשות הרבים כשורבים מכתפין עליו: (לו) הוי רשות הרבים. ולדינא (לט) נקטינן כסבירא ראשונה, דהרבה פוסקים חולקין על זה: (לז) אם הוא רחב ארבעה. הינו ארבעה על ארבעה: (לח) פדי לחק. הינו (מ) כגון שהיה העמוד סמוך לכתל ממש, אפלו הכי לא אמרינן חוקקין להשלים, וממילא הוי מקום פטור ומתר להוציא

שער השו"ע

(ג) רמב"ם וטור בסוף הסימן: (גל) רש"י: (לג) פשוט: (לז) מגן אברהם בשם הראב"ד שהוכח בבית יוסף. והנה באליה רבה כתב דראוי לחש להרמב"ם דסבירא לה דהוא הדין קשראוי לכתף, וכמו שקתב הרשב"א והיבא בבית יוסף, אכל מדברי הגר"א משמע דהוא מצדד כפשטא דלשנא דהגמרא דדוקא קשמכתפין, ובמאמר מרדכי מצדד דגם דעת הרמב"ם כהראב"ד, ע"ן שם, ונראה דלדעת השמיט המחבר סבירא זו לגמרי: (לז) פרי מגדים: (למ) רשב"א, וכדעת רמב"ם ורש"י. הלא כהראב"ד, וכן הסכים הגר"א: (לט) אליה רבה, דהרבה חולקין. הלא פשה רש"י והרמב"ם (והרשב"א³¹) והר"ן ומאירי והפליבו: (מ) פן פרש הפאמר מרדכי, ואף דהפסקא אברהם פרש כגון חור שבכתל המפולש מצד רשות הרבים לרשות הניחיד ומכאן רחב ד' ומכאן לא היה בו רחב ד', לא העפמתי, דהקשה על החומות פה פשיטות: אחר, דהמחבר בעמוד מנין, ועוד, דבחרו יש פמה ראשונים דסוכרין שלא פדעת התוספות כזה, אלא דלמעלה מעשרה בחורי רשות הניחיד המפולשין לא בעינן ד', ובלאו הכי אפלו לדעת התוספות דלית חיובא כזה משום דלא הוי ד' על ד', על-כ"ל פנים אסורא יש כזה, כדאינת בטור סימן שמח דהיקא דמוציא מרשות לרשות מקום שאין בו ד' על ד', על-כ"ל פנים יש אסורא כזה, ובקענינו הלא שם רשות הניחיד על זה, דהיי חורי רשות הניחיד, והנא בדברי המחבר משמע דאתא לאורווי בה הפנא לכתחלה כשאר מקום פטור שפטימין הנה: (מא) הינו אפלו עצמה הגמא תשעה. ולא דמי לעמוד גבוה תשעה דהוי רשות הרבים, דהתם בגבה נחא תשמישתא לכני רשות הרבים, מה שאין כן בעמק על-ידי דהיקא הוי: (מב) מגן אברהם: (מג) ודוקא מלאה, אכל אם מנח שם מאתמול מעט פרות לא נתבשל הבור משעורו על-ידי זה ותוספות לחד תרצא: (מד) פן הוא דעת הרבה ראשונים, הלא הם הרמב"ם והרמב"ן והרשב"א והרב המגיד והמאירי: (מה) פרי מגדים בשם התוספות, ומצדד שם מתחלה דאם בטלו לעולם, הוי רשות הרבים במקום זה, ואין לו ראייה לזה מהתוספות, דאף דלענין לחיובי משום רשות הניחיד אמרינן דהכר נתחלק שם מהנה פתח פתח שאין מנכר, אפשר דלענין אסורא דבטלו לא מהני, דבטלה דעתו אצל כל אדם, ואסור לטלטל רשות הרבים בשם הנה, וכמו שקתב הנשכ"א סבירא זו, אכן בלאו הכי חורו אחרון מדבריו ומסתפק דלמא פרמלית הוא אותו מקום שאין נסה להלוק או מקום פטור, ע"ן שם: (מו) אכל שארי פרות, אפלו בטלו בפרש לא מהני, דבטלה דעתו אצל כל אדם: (מז) גמרא. ומפל מקום נראה דלכתחלה יש אסורא כזה בכל גווי, דדלמא יפל על התרצ"ם³²: (ממ) ונפקא מנה לאם הולך בארץ רשות הרבים על הקורה התקוע מכתל לכתל ותפצוי בירו: (מנ) תי"א, אדם, וכן כתבו הגר"א בבאורו וש"א: